

Veckans växt v. 7 2010

Syrenbuddleja – fjärilsbuske (*Buddleja davidii*)



sig mängder av bin och fjärilar.

Släktet *Buddleja* omfattar ca 100 arter. Linné gav det dess namn efter den engelske kyrkoherden och botanisten Adam Buddle (ca 1660-1715) som bland annat sammanställde det första utkastet till en fullständig engelsk flora 1708.

Två arter av *Buddleja* går relativt lätt att odla i trädgårdar i södra Sverige. Båda är blommande buskar som bli ca 2-3 meter höga. Den ena är den välkända syrenbuddlejan, som också kallas för fjärilsbuske, eftersom dess blommor drar till

Den andra är **sommarbuddleja (*Buddleja alternifolia*)** som blommar redan i juni med ljusviolettera blommor. Den är hårdigare än syrenbuddlejan, och klarar sig upp till zon 3. Sommarbuddleja introducerades till Europa 1914 av botanisten och växtsamlaren Reginald Farrer (1880-1920). Båda arterna trivs i varm näringsrik jord, som varken är för torr eller för tung. De behöver sol och skyddat läge. Sommarbuddlejan behöver glesas ut vid behov, medan syrenbuddlejan skall skäras ner kraftigt på våren.



Syrenbuddleja (*Buddleja davidii*) är en art från C Kina. Den började odlas i Europa på 1890-talet och fanns till exempel i Köpenhamns botaniska trädgård 1902. Arten blommar i juli-augusti, och det finns idag många olika namnsorter, som blir mellan 1 och 3 meter höga, och har blomfärger från vitt och rosa till mörklila. Syrenbuddleja växer vild i Kina, och sprider sig där lätt med stora mängder av små frön. I vissa delar av världen där den introducerats sprider den sig så lätt att den snarast blivit ett ogräs, men det är inte sannolikt att det skulle kunna bli ett problem i vårt klimat.

Syrenbuddleja går bra att odla upp till zon 2, möjligen zon 3 i mycket skyddat läge. Problemet är att skottspetsarna lätt fryser under vintern, och man skall därför alltid klippa ner den hårt till frisk ved på våren. Man kan skydda den genom att kupa upp jord och lägga granris – så länge rotpartiet överlever kommer det nya skott som blommar samma sommar, även om grenarna fryser ner.

Syrenbuddlejan upptäcktes och beskrevs av fransmannen fader David (père David, Pierre Armand David, 1826-1900), en katolsk präst som levde många år i Peking och upptäckte och beskrev många för Europa dittills okända arter. Men syrenbuddlejan fortsatte vara okänd tills att läkaren Augustine

Henry (1850-1930) återupptäckte den ca 1887. Artnamnet *davidii* har den fått efter père David. Fram till andra världskriget var den också känd som *Buddleja variabilis* och *Buddleja davidii variabilis* .



De första fröna av arten som nådde Europa skickades av prästen abbé Soulié (Jean André Soulié, 1858-1905) till Frankrike. Den skall ha blommat första gången hos plantskolefirman Vilmorin i Frankrike 1893, och den kom till Kew gardens i England 1896. Men syrenbuddleja finns i flera naturligt förekommande varieteter, och den har introducerats mer än en gång. Föräldrarna till dagens moderna trädgårdsformer är framförallt de varieteter som insamlades av Ernest Henry Wilson (1876-1930) i Kina under 1900-talets första årtionde (se vidare nedan).

Sorter/varieteter:

- **Alba** (*Buddleja davidii variabilis* var. *alba*) lik den valiga arten, men med smalare, lite mer filtiga blad (7-12 cm långa) och vita blommor med orange öga. Introducerad av Wilson från Kina, namngiven av Rehder och Wilson.
- **magnifica** (*Buddleja davidii* var. *variabilis*, *Buddleja variabilis*) introducerad 1900 av Ernest Wilson, beskrevs och fick sitt namn av Redher och Wilson 1909. Skiljer sig genom att de violetta blomklasarna är nästan dubbelt så stora som på den vanliga arten (ca 15-20 cm).
- **superba** (*Buddleja davidii* var. *superba*) vildväxande i Yunanprovinsen i Kina. Skiljer sig genom att ha ännu större och längre blomklasar än *magnifica* ovan (ca 20-35 cm).
- **nanhoensis** (*Buddleja davidii* var. *nanhoensis* (Chitt.) Redher) och **nanhoensis alba** båda vildväxande i Nan-Ho provinsen i Kina. Buske med smalare blad och mer kompakt växtsätt. Introducerad i odling 1914 av Reginald Farrer. Har använts mycket för att ta fram mer småvuxna sorter, t.ex. sorten 'Nanho purple' (1980).
- **veitchiana** (*Buddleja davidii* var. *veitchiana*) bågböjda grenar och mörkare lavendelblå blommor med tydligt orange öga. Skall vara den sort som blommar tidigast. Sitt namn fick den efter den kände plantskolisten James Veitch.
- **wilsonii** (*Buddleja davidii* var. *wilsonii*) långa avsmalnande blad och rosalila blommor. Sitt namn fick den efter E. H. Wilson.
- **'Amplissima'** stor buske med stora mörkvioletta blomklasar, mörka blad, svarta bär på hösten. Skall ha funnits i odling redan 1911.
- **'Ile de France'** upp till 50 cm långa, eleganta, violetta blomklasar. I odling sedan 1930.
- **'Fortune'** blomklasar ca 40 cm, mjukt lila med gult till orange öga. Busken blir ca 2,5 m hög. Sorten fanns i odling i Europa 1936.
- **'Fascination'** upp till 50 cm långa, lilarosa blomklasar. I odling sedan 1940.
- **'Empire Blue'** ljus lilablå blomklasar, i odling sedan 1941.
- **'Royal red'** purpurröda blomklasar, i odling sedan 1941.
- **'White Bouquet'** stora, täta, doftande blomklasar, gula ögon. Tät, låg och bred buske, ca 1,5 m hög, introducerad i odling 1942.
- **'White Profusion'** vackra vita blommor, i odling sedan 1945.

Text: Anna Andréasson

Foto: Kerstin Olsson